

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 16.04.2014

VII.501.329.2014.KMŁ

Pan
Cezary Grabarczyk
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się Zastępca Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, sygnalizując **problem potencjalnej niezgodności z Konstytucją przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych** (Dz. U. Nr 97, poz. 1063; dalej jako: rozporządzenie) **w zakresie przyjętych w nim rozwiązań dotyczących przetwarzania danych dotyczących osób badanych w tych ośrodkach.**

Zgodnie z argumentacją przedstawioną w piśmie GODO, rozporządzenie to reguluje kwestie zastrzeżone konstytucyjnie dla materii ustawowej. Jednocześnie dokumentacja sporządzana przez ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne zawiera wrażliwe informacje o jednostce (kopia pisma w załączeniu). Zgodnie z informacjami przedstawionymi w piśmie, GODO sygnalizował już wcześniej poruszany problem Ministrowi Sprawiedliwości, który przychyłając się do argumentacji GODO w piśmie z dnia 27 lipca 2012 r. zapowiedział podjęcie inicjatywy legislacyjnej w tym zakresie (sygn. DPK-I-023-2/12).

Zgodnie z art. 47 Konstytucji RP, każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu

osobistym. Konstytucyjny standard w odniesieniu do ochrony prywatności uzupełnia art. 51 Konstytucji RP, odnoszący się już bezpośrednio do ochrony informacji dotyczących jednostki. Zgodnie z art. 51 ust. 1 Konstytucji RP, nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Co więcej, art. 51 ust. 5 Konstytucji RP stanowi w sposób jednoznaczny, że zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa. Oznacza to, że ustawodawca nie tylko musi uwzględnić wymóg formy ustawowej przy regulacji pozyskiwania danych, ale także nie może przekazać do uregulowania, w drodze rozporządzenia, zasad i trybu gromadzenia oraz zasad i trybu udostępniania informacji o jednostce. Dla wszystkich tych sytuacji ustawodawca przewidział bowiem wyłączność ustawy. Podobną regulację zawiera art. 31 ust. 3 Konstytucji, zgodnie z którym ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych praw i wolności mogą być ustanawiane "tylko w ustawie".

W wyroku z dnia 20 kwietnia 2004 r. o sygn. akt K 45/02 Trybunał Konstytucyjny zwraca m.in. uwagę na to, że ustawodawca, ograniczając wskazane prawa i wolności konstytucyjne, winien jednocześnie stworzyć gwarancje prawne i instytucjonalne, pozwalające stosować określone działania tylko w zakresie koniecznym dla realizacji konstytucyjnych celów i w sposób charakteryzujący się jak najmniejszym stopniem dolegliwości dla obywateli i z zastosowaniem określonych procedur. Nakaz ten jest funkcjonalnie związany z zasadami pewności i bezpieczeństwa prawnego oraz ochrony zaufania do państwa i prawa. Zasady te mają szczególnie doniosłe znaczenie w sferze wolności i praw człowieka i obywatela.

Biorąc pod uwagę powyższe, szczególnie niepokojący wydaje się brak wystarczającej refleksji nad przedstawionymi problemami w postępowaniu legislacyjnym prowadzonym w Sejmie RP. Zgodnie z art. 1 pkt 3 procedowanego obecnie projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3058), wykaz dokumentacji prowadzonej przez ośrodek oraz sposób jej przetwarzania zostanie określony, w drodze rozporządzenia, przez Ministra Sprawiedliwości (projektowany art. 157ł pkt 5 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych). **Oznacza to brak uwzględnienia konieczności**

zapewnienia odpowiedniej ochrony prawa do prywatności osób badanych w tych ośrodkach, w szczególności poprzez wprowadzenie zasad przetwarzania informacji o tych osobach na poziomie ustawy.

Mając powyższe na względzie, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia zgodności przepisów procedowanego projektu z konstytucyjnym standardem ochrony prywatności jednostki.

Zał. 1

Z poważeniem

Jana J. J.

Do wiadomości:

Pani Stanisława Prządka
Przewodnicząca Komisji
Sprawiedliwości i Praw Człowieka
Sejmu RP